

INTERREG: van-e még rá szükség?

Colin Wolfe⁽¹⁾

Annak, aki autóval utazik Brüsszelből Luxemburgba, majd Strasbourg felé veszi az irányt, aligha lehet felróni, ha azt gondolja, az EU-n belül nincsenek határok. De az INTERREG-re még itt, Európa szívében is nagy szükség van ahhoz, hogy a határok ne érezzék hatásukat, és a belső piac is megfelelően működjön.

Erős teherforgalom Belgium, Franciaország és Luxemburg határán

Az EU-n belüli határokat nem mindenütt jelzik sorompók. Annak, aki autóval utazik Brüsszelből Luxemburgba, majd Strasbourg felé autózik tovább, csak az üzemyagarak és az útjelző táblák színe közötti különbségek jelzik, ha egy másik országba ért.

Ám még itt, Európa központi részén is léteznek akadályok. A határok két oldalán párhuzamosan működnek kórházak, a rendőrök, a tűzoltók és a mentők szolgáltatásai pedig szigorúan csak a határokig terjednek. Pedig az egyik ország lakóinak pincéit fenyegető árvíz lehet, hogy a szomszédos ország területén lévő folyóvízben dülő vihar következménye. Az üzleti és tudományos parkok a legkritikább esetben működnek nemzetközi, határokon átnyúló jelleggel – együttműködés helyett sokkal gyakoribb, hogy versengenek egymással. Pedig eddig csak az integrációban élen járó országokról beszéltünk. Ha Strasbourgból a Rajna mentén Kelet felé haladunk tovább, hamarosan Európa másik nagy folyójához, a Dunához érünk. Itt sokkal jobban érzékelhetők a határok. A tűzoltók nem azért állnak meg, mert biztosítási problémáktól tartanak, hanem azért, mert nincs híd, amelyen átmehetnének a másik országba.

Európai területi együttműködés

Pontosan ezek azok a problémák, melyek lehetetlenné teszik, hogy Európa optimális módon működjön. Miközben a régiók közötti különbségek kétségkívül az EU egyik legpozitívabb jellegzetességét adják, a régiók közötti folytonosság hiánya már

egy sokkal kedvezőtlenebb jelenség. A menetrendek összehangolatlansága kifejezetten kínos annak, aki a határ túlsó oldalán lévő peronon üldögélhet, mert az érkezése előtt öt perccel ment el a vonat, amellyel továbbutazhatott volna. Az egymástól eltérő útjelző táblák, melyek nehezítik az eligazodást, szintén nem a nemzetközi jószándék felé vezető utat jelzik.

Az EU INTERREG programjai ezekre a problémákra keresnek megoldást. A határokon átnyúló (A típusú) programok közvetlenül egy adott határ két oldalát, vagy (például Luxemburg esetében) olyan területeket érintenek, ahol több ország határos egymással. A transznacionális (B típusú) programok közép-pontjában szélesebb övezetek vagy nemzetközi régiók, pl. a Balti-tenger vagy az Alpok térsége állnak, és ennek megfelelően átfogóbb problémákkal (tengerszennyezés, hóhatárok eltolódása) foglalkoznak. Az interregionális (C típusú) programok

Európai területi együttműködés – alapvető tények

- Az EU kohéziós politikájának egyik célkitűzése (a "konvergencia" és a "versenyképesség" célkitűzésen kívül) INTERREG összefoglaló néven emlegetik
- A mostani a sorozatban 4. programozási időszak
- 2007–2013-as költségvetés: >8,7 milliárd euró (jelenlegi árak mellett) (szemben a 2000–2006-os időszak 5,5 milliárdjával)
- Kb. 70 program szerte Európában

(1) Területi együttműködési egység vezetője, Regionális Politikai Főigazgatóság, Európai Bizottság.

Új út épül Görögország és Bulgária között

az EU mind a 27 tagállamát, valamint Norvégiát és Svájcot is közelebb hozzák egymáshoz. Mivel az európaiaknak jócskán van mit tanulniuk egymástól, és nincs szükség arra, hogy minden ország végigmenjen ugyanazokon a tanulási folyamatokon, a C programtípus hatalmas lehetőségeket hordoz magában.

INTERREG A – Határokon átnyúló együttműködés

A határokon átnyúló együttműködés lényegében „hézgapótló” szerepet tölt be. Legyen szó akár infrastruktúrával (pl. hidak építése), akár piacokkal és szolgáltatásokkal (az egyetemek, az üzleti szféra és a megrendelők viszonylatában), akár nyelvi vagy kulturális akadályokkal kapcsolatos problémáról, az INTERREG A megpróbál megoldást találni rá. Teszi ezt megegyezően alapuló, határokon átnyúló elemzések és válaszstratégiák birtokában, melyek az 52 határokon átnyúló program valamelyikében realizálódnak. Az INTERREG A témák széles skáláját öleli fel:

- a vállalkozói szellem ösztönzése, különös tekintettel a KKV-k, a turizmus, a kultúra és a határmenti kereskedelem fejlesztésére;
- a természeti erőforrások közös kezelésének fejlesztése;
- a városi és vidéki területek közötti kapcsolatok erősítése;
- a közlekedéshez és a kommunikációs hálózatokhoz való hozzáférés javítása;
- az infrastruktúra közös használatának fejlesztése;
- adminisztratív feladatok ellátása, foglalkoztatás, munkahelyi esélyegyenlőség.

Határokon átnyúló együttműködés

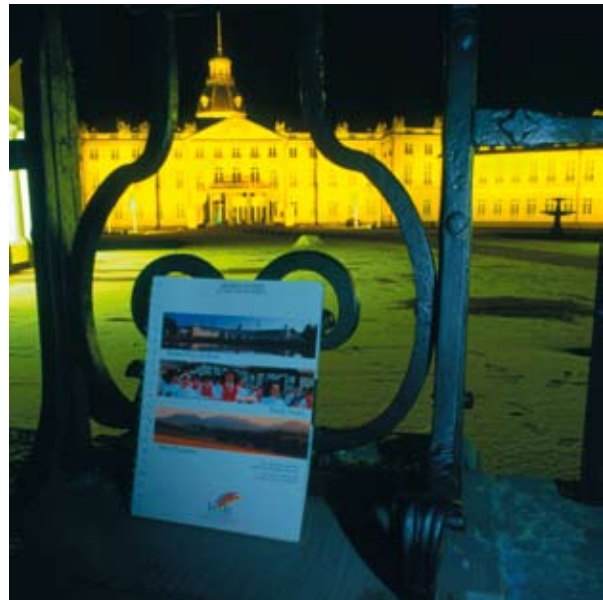
- INTERREG A programtípus
- 52 program
- A teljes költségvetés >70%-a, vagyis 5,4 milliárd euró

INTERREG B – Transznacionális együttműködés

A transznacionális együttműködés nagyobb léptékben gondolkodik. Övezetek szintjén fejleszti az együttműködést, több

országra kiterjedő régiók területén. A már említett balti és alpesi térségen kívül ilyen együttműködés jellemzi a Földközi-tenger és az Atlanti-óceán térségét, és néhány olyan nagy kiterjedésű szárazföldi területet is, mint Északnyugat- vagy Délkelet-Európa. Egy ilyen átfogóbb együttműködés lehetőséget nyújt arra, hogy teljes folyómedreket vagy hegyvonulatokat érintő kérdésekben egységes megközelítési mód alakuljon ki. Ezek a programok figyelemreméltó „extra” európai dimenzióval gazdagítják a regionális fejlesztést, amely európai szintű elemzésekre támaszkodhat, és kölcsönösen elfogadott prioritásokat, összehangolt stratégiai válaszokat mondhat magáénak. Mindez megteremti az értelmes munkavégzés lehetőségét pl. a kommunikációs csatornák, árvízvédelem, nemzetközi üzleti és kutatási kapcsolatok, életképesebb és fenntarthatóbb piacok kialakítása terén. Ráadásul kölcsönös megállapodáson alapuló stratégiai beruházási kerettel szolgál olyan egyéb források számára is – a konvergencia célkitűzésre fordítható alapoktól a külső forrásokból származó pénzügyi eszközökig –, melyek számottevő hatás elérésére számíthatnak. Néhány jellemző téma:

- innováció, különös tekintettel az egyetemek, kutatóintézetek és KKV-k közötti hálózatokra;
- környezet, különösen a vízforrások, folyók, tavak, tengerek védelme;
- szolgáltatásokhoz való hozzáférés, a távközlést is beleértve, különös tekintettel a hálózatok összekötésére;
- fenntartható (különösen a policentrikus) városfejlesztés.

Karlsruhe (Németország) a „PAMINA” határokon átnyúló turizmusfejlesztési INTERREG-program egyik haszonélvezője

Transznacionális együttműködés

- INTERREG B programtípus
- Nagy kiterjedésű nemzetközi régiókat, övezeteket érint.
- 13 terület: Északi-tenger, Balti-tenger, Északi peremvidék, Földközi-tenger, Alpesi térség, Délnyugat-Európa, Északnyugat-Európa, Közép-Európa, Atlanti-óceán térsége, Délkelet-Európa, Madeira-Azori-Kanári-szigetek, Réunion, Karib-tengeri térség
- A teljes költségvetés >25%-a, vagyis 1,8 milliárd euró

INTERREG C – Interregionális együttműködés

Az interregionális együttműködés páneurópai szinten működik: mind a 27 EU-tagállamra, sőt egyéb országokra is kiterjed. Hálózatokat hoz létre helyes gyakorlatok kidolgozására, és a sikeres régiók tapasztalatainak, tanulságainak könnyebb elterjesztésére. Mindazt, amit egyes régiók jól csinálnak, megmutatja azoknak, amelyek még keresik a helyes irányt. Ezen programtípus kulcsfontosságú részét alkotja a „Régiók a gazdasági változásért” kezdeményezés, amely a jó ötletek megosztásánál egy lépéssel tovább megy, és minden politikai érintettet megszólít. Az Európai Bizottság ezt a kezdeményezést szakmai és politikai szakértelem biztosításával támogatja, a munka felgyorsítása céljából, pl. az információs társadalom vagy a tengeri erőforrások kezelése terén. A cél a know-how, különösen az új ötletek lehető leg szélesebb körben való hasznosítása. Nagy hangsúly helyeződik a konvergencia és versenyképesség célkitűzésekkel való kapcsolatokra, hogy az ötletek valós beruházások formájában meg is valósulhassanak. Kiemelt témák:

- innováció és tudásalapú gazdaság;
- környezet és kockázatkezelés.

Interregionális együttműködés

- INTERREG C, INTERACT, URBACT, ESPON programok
- A teljes EU-t, Norvégiát és Svájcot is lefedi
- Költségvetése: > 445 millió euró

Láthatjuk, hogy ezekben a területi együttműködési programokban különös hangsúlyt kap az európai dimenzió:

- a határokon átnyúló INTERREG A „hézgapótló” programok segítenek felszedni a határok mentén húzóódó akadályokat;
- a transznacionális INTERREG B programok Európa nagy területeit felölelő övezetekben gondolkodnak;
- az interregionális INTERREG C programok a regionális fejlesztési tapasztalatokat európai szinten kamatoztatják.

A 2000–2006-os időszak nyilvánvalóvá tette, hogy szükség van ezekre a megközelítésekre. Bár több mint 13 000 projekt részesült támogatásban, csak részben sikerült kielégíteni az

Az önálló vállalkozásba kezdő nőket támogató „Verein Frau und Arbeit” központ az ausztriai Salzburgban

Az INTERREG két évtizede

Az Európai Bizottság először 1989-ben támogatott területi együttműködési projekteket, mikor is kísérleti projektek 14 csoportja részesült kb. 21 millió ECU támogatásban az **ERFA 10. cikke** értelmében. A támogatott projektek a határmenti területek strukturális fejlesztési nehézségeinek leküzdését szolgálták.

1990-ben, a kísérleti projektek tapasztalataira támaszkodva a Bizottság elindította az INTERREG közösségi kezdeményezést. Az **INTERREG I** (1990–1994), amely a határmenti területeket igyekezett felkészíteni a belső határok nélküli Közösségre, 31 operatív program révén valósult meg, és 1 082 millió ECU-t mozgósított. Az ugyanebben az évben, mintegy az INTERREG program kiegészítéseként meghirdetett **REGEN** kezdeményezés a transzeurópai közlekedési és energiaellátási hálózatból hiányzó összeköttetéseket próbálta pótolni az 1. célkitűzés alá tartozó régiókban.

Az **INTERREG II** (1994–1999) az INTERREG I és a **REGEN** célkitűzéseit próbálta meg ötvözni, és 59 különböző operatív program révén valósult meg. Teljes költségvetése (1996-os árakon) 3519 millió ECU volt, amelyet három programtípus között osztottak szét: **INTERREG IIA** (1994–1999) – határokon átnyúló együttműködés; **INTERREG IIB** (1994–1999) – energiahálózatok kiegészítése; **INTERREG IIC** (1997–1999) – a regionális tervezés, különösen a vízforrások kezelése terén folyó együttműködés.

Az **INTERREG III** (2000–2006) összköltségvetése már meghaladta az 5 milliárd eurót, amely szintén három programtípus között oszlott szét: határokon átnyúló együttműködés (**INTERREG A**: 53 program), transznacionális együttműködés (**INTERREG B**: 13 program), interregionális együttműködés (**INTERREG C**: 4 program).

A 2007–2013-as időszakra az **INTERREG IV** az EU kohéziós politikájának harmadik célkitűzésévé vált, és „európai területi együttműködési célkitűzés” néven vált ismertté. Erre a célra jelenleg 8,7 milliárd euró áll rendelkezésre, mely összeg ezúttal is három terület között oszlik meg: 6,44 milliárd euró jut határokon átnyúló együttműködésre, 1,83 milliárd transznacionális, 445 millió euró pedig interregionális együttműködésre.

igényeket. A 2007–2013-as időszakra nagyobb elvárások vonatkoznak, mind a számok, mind a stratégiák, mind pedig a várható hatások tekintetében. Az új programozási időszakban lehetőségünk lesz egy újabb lépést tenni afelé, hogy a Brüsszel–Luxembourg–Strasbourg közötti vezetési élményt a területi együttműködés egyéb helyszínein is átélhessük.

Cooperation objective 2007-2013
Crossborder Cooperation

 Crossborder cooperation regions

Structural Funds 2007 - 2013: Transnational Cooperation Areas

Non-EU cooperation areas are indicative only and subject to modification.

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries (NUTS regions)
Other administrative boundaries: Global Administrative Unit Layers (GAUL), FAO

